

In acest moment sunt la Iqaluit, in Marele Nord Canadian, la 300 km de Cercul Polar!

Posted on [15 ianuarie 2018](#) by [romaniavippress](#)

Un interviu de colectie cu Felicia Mihali, romanca stabilita in Canada, scriitoare in trei limbi straine – romana, engleza, franceza, preda istoria, dupa o cariera de profesor de franceza si engleza,

“Inceputurile intr-o noua tara sunt dificile nu din cauza greutatilor sau a neadaptarii, ci din cauza sentimentului de pierdere iremediabila a trecutului. Cind nu mai esti acasa, realizezi legaturile profunde pe care le ai nu numai cu familia, cu oamenii, dar si cu geografia. Mirosurile, aromele, anotimpurile, toate au ceva distinct ce nu vei mai regasi nicaieri ” !

Ana Magdin : Felicia Mihali, cum este viata departe de locurile natale?

Felicia Mihali : Intr-un fel, viata mea de migrant a inceput foarte devreme. Cred ca prima aventura de dezradacinare am trait-o la 14 ani cind am parasit satul unde m-am nascut ca sa vin la Bucuresti la liceu. Dincolo de trauma de a parasii un spatiu familiar, traiam in acelasi timp euforia de a descoperi lucruri noi la fiecare pas. Cam acelasi sentiment l-am avut si cind m-am mutat in Canada. Pe langa tragedia de a fi parasit o tara si o limba, am avut revelatia ca am cistigat de fapt o noua tara si doua limbi oficiale, franceza si engleza. In plus, viata de zi cu zi iti ofera la fiecare pas surprize, obstacole, curiozitati pe care nu le-ai trait in locurile de origine. In fond, un individ care imigreaza nu devine neaparat mai bun ci mai alert si mai informat. Chiar si dupa 20 de ani, Canada ramane o continua provocare, un spatiu care imi ramane inca necunoscut in anumite aspecte. Iar acest lucru nu ma descurajeaza si nici nu ma mai infricoaseaza, ci, mi se pare o continua provocare de a-ti depasi limitele.

Ana Magdin : Cum ai ajuns in Canada, de ce ai ales sa pleci din Romania?

Felicia Mihali : Ideea de a imigra mi-a venit aproape in mod spontan, fara prea multa reflectie. Era in 1996, dupa ce Emil Constantinescu l-a inlocuit pe Ion Iliescu la putere si in loc de o schimbare radicala a structurilor, mi se parea ca asistam in fond la o cosmetizare de suprafata fara nici un fel de impact in profunzime. In celebra formula catavenciana, era epoca : « La vremuri noi, tot noi ». Era la 10 ani dupa revolutie, si toate sperantele de schimbare, de reforma, de condamnare a abuzurilor si a vechilor structuri devenea tot mai mult o iluzie.

Romania nu a fost si nu va fi niciodata tara unor schimbari radicale. La noi, noutatile se intampla in virtutea inertiei sau cand decalajul devine prea evident. Pe scurt, ne schimbam cand nu avem incotro. Al doilea motiv a fost faptul ca in 1999 am devenit in mod public scriitoare cu un roman care a placut si care a avut ceva succes in Romania, si anume, « Tara branzei ». Intr-un fel, imigrarea era o forma de a-mi pune la incercare talentul de scriitor. Mi-am zis atunci ca daca e vorba de un talent adevarat, ar trebui sa fie apreciat si in afara. Imigrarea a fost daca vrei determinata pe de o parte de deziluzia in maturitatea politica a Romaniei si de speranta unei reusite individuale, dincolo de granitele nationale.

Ana Magdin : Cum a fost noua ta viata la inceputuri, in Canada? Cum au fost si cum sunt oamenii acolo, pentru tine, in mod special...?

Felicia Mihali : Inceputurile intr-o noua tara sunt dificile nu din cauza greutatilor sau a neadaptarii, ci din cauza sentimentului de pierdere iremediabila a trecutului. Cind nu mai esti acasa, realizezi legaturile profunde pe care le ai nu numai cu familia, cu oamenii, dar si cu geografia. Mirosurile, aromele, anotimpurile, toate au ceva distinct ce nu vei mai regasi nicaieri. Este pierderea unui eden idilic care tine de fapt de copilarie, de adolescenta, de cele mai tandre amintiri. In noua tara nu vei mai fi niciodata atat de familiar cu locurile si cu oamenii, oricit de buni ar fi. De vina nu e noua tara ci tu insuti. Maturitatea te incarca de cinism, de o anume cruzime sau indiferenta pe care nu le ai cand esti tinar. Cel mai trist e ca nu te mai poti amagi precum in tinerete. Numai ca tot maturitatea este cea care iti da alte mijloace de supravietuire. Ca individ esti mai perseverent, mai conciliant si reusesti sa vezi desenul mai mare din covor, fara sa te impiedici in detalii. Cu aceasta noua filozofie, am inceput viata mea canadiana fara prea mari iluzii sau sperante. Tot ce faceam era sa imi vad cu sarguinta de proiectele literare precum si de cele personale. Cel mai important lucru pentru mine era educatia fiicei mele si traducerea propriilor mele carti din romana. Incet, incet au venit si reusitele. Carti publicate, o anume recunoastere, un anume confort material. Cred de asemenea ca in cateva situatii esentiale am intalnit persoanele care trebuie, editorii , ziaristii, prietenii potriviti.

Ana Magdin : Eu stiu ca esti mai cunoscuta in strainatate decat in Romania, de aceea te voi intreba pentru cititori, ce faci, acolo unde traiesti acum?

Felicia Mihali : In acest moment continui ce am inceput in 2000. In primul rand, citesc enorm. In al doilea rand, scriu cu aceeași sarguinta, uneori in franceza, alteori in engleza, depinde de subiect si de inspiratie. In al treilea rand, predau istoria, dupa o cariera de profesor de franceza si de engleza. Este o meserie care imi place si care ma scoate din casa. Toata viata mea am muncit si am scris, nu as putea niciodata sa fac numai una din doua. Fiind numai scriitor, m-as plictisi stand toata ziua in casa. Fiind numai profesor, as gasi extrem de monoton sa fac un singur lucru toata viata. Cred ca meseria de profesor se combina foarte bine cu pasiunea de a scrie. Multe idei imi vin de la tineri sau de la subiectele pe care le prepar pentru ei. In plus, meseria de profesor imi da libertatea sa calatoresc din cand in cand, atunci cand simt ca monotonia imi ameninta echilibrul interior. Cel mai bun mijloc de a cunoaste un loc e sa te instalezi si sa traiesti acolo cel putin sase luni. Asa ca, atunci cand un anume spatiu geografic imi cade cu tronc, imi fac bagajele, gasesc un post de profesor oarecare, si ma instalez pentru un an. Este motivul pentru care in acest moment sunt la Iqaluit, in Marele Nord Canadian, la 300 km de Cercul Polar. Avantajul cu temperaturile de -50 de grade este ca paralizeaza orasul si te inchid in casa pana la ridicarea alertei de frig intens. De cand sunt aici, proiectele mele avanseaza mai bine ca niciodata.

Ana Magdin : Care sunt cele mai iubite activitati de tine?

Felicia Mihali : Ca persoana sunt de o banalitate ucigatoare. In afara de carti nu am si nu practic nici un alt hobby. Singura mea pasiune in afara de carti este tricotatul. Am crescut intr-o familie unde toata lumea stia sa faca ceva cu mainile. In afara de utilitatea practica, munca manuala are un efect calmant, linistitor pe care nici o alta activitate nu mi-o da.

Ana Magdin : Cate carti ai publicat si unde pot fi comandate de toti cei care doresc sa le citeasca?

Felicia Mihali : Prima mea carte in Canada a fost publicata in anul 2002, si a fost o traducere a romanului « Tara branzei ». De atunci si pina in 2011 am publicat alte 7 romane in franceza cu una dintre editurile de prestigiu din Quebec, care este « XYZ Éditeur ». Din 2012, am inceput sa scriu si sa public si in engleza. Toata aceasta aventura literara si lingvistica mi-au creat oarecum o reputatie de pasare rara la care nu ma asteptam, caci nu multi autori scriu in trei limbi. Multa lume ma intreaba despre dificultatile de a scrie intr-o alta limba. Cel mai greu cred ca este sa scrii in limba materna. Cel mai greu este sa faci o arta dintr-o limba a carei familiaritate cu toate registrele inseamna uneori un obstacol de netrecut. Cand stii mai putin bine o limba ai avantajul ca lucrezi numai cu o anume parte a ei, cea epurata tocmai de aceasta familiaritate care ucide uneori creativitatea. Cartile mele pot fi cumparate pe Amazon, iar in Canada ele pot fi comandate in orice librerie.

Ana Magdin : Care sunt cele mai frumoase proiecte in care te-ai implicat?

Felicia Mihali : In general, proiectele mele sunt cele legate de carti si de experienta mea de scriitor in Canada. Am avut ocazia sa colaborez, sa tin conferinte si sa raspund la invitatii in diferite universitati unde cartile mele sunt studiate in departamentele de literatura canadiana. Asta imi da o alta viziune despre felul in care romanele mele sunt citite si intelese de un public specializat care merge pana in metatext, acolo unde textul isi releva cele mai ascunse intentii. In afara de asta, una dintre cele mai frumoase aventuri a fost magazinul literar on line « *Terra nova magazine* », care a durat timp de 5 ani, din 2004 pana in 2009 pe care l-am initiat si condus alaturi de o echipa inimoasa, formata de redactori venind din orizonturi diferite. A fost una dintre cele mai palpitate experiente de multiculturalism literar care merita acest nume. Regret si acum inchiderea ei dar sacrificiul era necesar din lipsa de timp. In acest moment incerc sa readuc la viata un astfel de proiect multicultural prin intermediul unei edituri.

Ana Magdin : Ce ai in planul tau de suflet pentru anul acesta, 2018?

Felicia Mihali : Pentru acest an, proiectul meu de suflet este Editura Hashtag pe care incerc sa o aduc la viata alaturi de o echipa in care cred si al carei optimism imi da multa energie. E o munca colosala, dar nu e prima oara cand ma imbarc in astfel de proiecte. Telul editurii este sa promoveze literatura lumii, autori care vin din spatii si limbi diferite. Ma intereseaza autorii care, ca si mine, traverseaza barierele fizice si cele lingvistice pentru a prezenta o viziune inedita asupra lumii si care scutura din temelie structurile cunoscute.

Ana Magdin : Ce te bucura cel mai mult pe aceasta lume, ce iubesti cel mai mult acolo unde traiesti acum?

Felicia Mihali: Ce imi place in Canada este tocmai ceea ce unii critica cu tarie, acea corectitudine politica care e un subiect de gluma privind aseptizarea societatii americane. De cand Trump e la putere cred ca nimeni nu isi mai face iluzii despre ineficacitatea acestui concept. Dreptul minoritatilor de a nu fi jignite este atat de fragil ca e de ajuns un psihopat ca sa se dea drumul la valul de ura si rasism care zace adanc in noi toti. Ce imi place in Canada, care e departe de a fi tara ideala de care se tot vorbeste, este aceasta vigilenta fata de discriminarea fatisa, de invectivele derogatorii, de glumele nesarate care avantajeaza totdeauna omul alb. Dupa ce am trait atata vreme intr-o tara unde o secretara poate sa fie un obstacol de netrecut, ma bucur sa traiesc undeva unde structurile nu dau unei secretare puterea de a decide asupra unui da sau nu !

Ana Magdin: Un gand pentru romanii de pretutindeni!

Felicia Mihali: Imi plac acei romani care raman ce sunt si ce au fost oriunde se duc, fara sa faca prea mare exces de bluza romaneasca, de sarmale si slanina. Nu stiu cat farmec are

aceasta miscare de regasire a unui trecut idilic, dar cred ca Romania are mult mai mult de aratat decat vesnicele catrinte de Ev Mediu. Cred ca nostalgia pentru o mitologie denota o oarecare instabilitate sentimentala si morala. Orice viziune paseista ascunde un complex de inadaptare la timpurile moderne. Imi plac acei romani care poarta cu ei peste granita valul de modernitate care bate peste Romania, o Romanie imbracata in haine contemporane si cu o bucatarie adaptata la cerintele alimentatiei actuale. Suntem mult mai mult decat costumele medievale ale inaintasilor. Avem o arta, o muzica, o literatura care are nevoie de reprezentare dincolo de cliseele folclorice ale inaintasilor.

Ana Morosanu Magdin